

Eumeniakyrkan

Stockholm den 17 december 2025

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet SOU 2025:99 Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa grupper

Dnr: Ju2025/01974

Avsändare: Eumeniakyrkan och Sociala Missionen

Eumeniakyrkan bildades 2011 av Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Baptistsamfundet och Svenska Missionskyrkan och har drygt 57 000 medlemmar i 600 lokala kyrkor över hela Sverige. Genom sina bildarsamfund finns över hundraårigt, aktivt och djupt samhällsengagemang för mänskliga rättigheter, demokrati och rättssäkerhet.

Utifrån vår kristna människosyn och utifrån mänskliga rättigheter, där varje människa har rätt till ett värdigt liv, vill Eumeniakyrkan stå upp för rätten och bekämpa orätten. Tillsammans med andra organisationer i civilsamhället arbetar vi aktivt för ett inkluderande samhälle.

Sociala Missionen är en allmännyttig ideell förening med förankring i Eumeniakyrkan med ett 40-tal medlemsförsamlingar inom region Stockholm. Sociala Missionen arbetar för att människor i utsatta livssituationer ska kunna tillvarata sina rättigheter inom flyktingfrågor, sociala rättighetsfrågor och äldre frågor. Vi arbetar för att människor ska få ett ökat inflytande och makt över sina liv och för att inge människor hopp. Vägledande i arbetet är FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention.

1 Sammanfattning

Utredningen föreslår att redan fattade permanenta uppehållstillstånd ska återkallas för flyktingar, alternativt skyddsbehövande, kvotflyktingar, varaktigt bosatta, personer som fått tillstånd på grund av synnerligen ömmande omständigheter eller gymnasielagen och

samtliga dessa grupper anhöriga. Den som fråntas sitt permanenta uppehållstillstånd och som inte kan bli svensk medborgare, eller få ett tillfälligt tillstånd kommer att utvisas.

Equmeniakyrkan och Sociala Missionen anser att:

- Förslagen är alltför långtgående och kommer att få allvarliga konsekvenser för de som berörs – personer som levt i Sverige i många år.
- Permanent uppehållstillstånd är en förutsättning för att få den trygghet och förutsägbarhet som krävs för att bygga ett nytt liv, lära sig svenska, utbilda sig, arbeta och bilda familj. I synnerhet för personer som har beviljats skydd i Sverige.
- Införandet av retroaktiv lagstiftning är en mycket ingripande åtgärd, vars konsekvenser för enskilda och för samhället i stort inte har utretts tillräckligt. Utöver följderna för dem som berörs direkt skadas hela samhällets tillit till rättsstaten av förslagen, där kontraktet bygger på att människor kan lita på att myndigheters beslut gäller. Svensk rättspraxis är att för den enskilde gynnande beslut inte ska kunna återkallas annat än om de givits på felaktig grund.
- Förslagen bygger på antagande att de skulle ge ”ett tydligt incitament för berörda utlänningar att anstränga sig för att bli en del av det svenska samhället”. Det finns ingen evidens eller empiri som stöder det antagandet.
- Förslagen inte är proportionerliga och varken förenliga med grundläggande rättsprinciper eller med Sveriges konventionsåtaganden, inte minst barnkonventionen.

Equmeniakyrkan och Sociala Missionen avstyrker därför förslagen om att återkalla permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper.

2 Några utgångspunkter

Sociala Missionen har arbetat med att ge kostnadsfri rådgivning till flyktingar och nyanlända sedan 80-talet. Equmeniakyrkans församlingar möter flyktingar, skyddsbehövande och andra nyanlända runtom i Sverige. Analyserna bygger på våra erfarenheter av att möta de människor som berörs av förslagen.

Vår utgångspunkt är varje människas okränkbara värde, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och barnkonvention.

Vi vill påpeka att den omständigheten att det för närvarande pågår flera andra lagstiftningsprocesser som berör samma målgrupp gör det svårt att överblicka och analysera vilka sammantagna konsekvenser förslagen kan få om de genomförs.

3 Analys

Om legalitet och betydelsen av tillit i ett rättssamhälle

En grundläggande rättsstatsprincip är att myndigheters beslut går att lita på. Principen bygger på att lagen och dess tillämpning medför förutsägbarhet och att den enskilda skyddas från godtycklig maktutövning ifrån staten.

Det är en allmän förvaltningsrättslig princip att beslut som är gynnande för den enskilda inte får ändras, med några lagstadgade undantag såsom att beslutet bygger på felaktiga uppgifter. Som utredningen anger är det också den praxis som EU-domstolen utvecklat. De förslag som utredningen presenterar, att retroaktivt återkalla giltiga och lagligt fattade beslut, är anmärkningsvärda och vi ifrågasätter om förslagen är förenliga med legalitetsprincipen.

Att införa en lag som river upp tidigare fattade beslut riskerar att urholka tilltron till rättsstaten, inte bara för de som berörs direkt av förslagen, utan för befolkningen i stort. Den allmänna tilliten till samhällsinstitutioner försvagas om vi inte känner tilltro till att vi kan lita på att myndigheters beslut gäller.

Om konsekvenserna för de grupper som berörs

Majoriteten av de som berörs av förslagen har bedömts vara i behov av internationellt skydd. FN:s flyktingkonvention syftar till att skapa hållbara och långsiktiga lösningar för människor på flykt. Trygghet och stabilitet är förutsättningar för att personer som flytt ska kunna läka, bygga tillit, hopp och en framtid. De personer som omfattas av förslagen befinner sig redan i sårbara situationer genom erfarenheter av flykt, trauma och i många fall långa processer innan de fick sitt permanenta uppehållstillstånd. Att retroaktivt återkalla deras permanenta uppehållstillstånd riskerar, i motsats till utredningens syfte, ytterligare försvåra för deras integration i Sverige och försämra deras psykiska hälsa.

De personer som förslagen berör har fått permanent uppehållstillstånd och därigenom ett löfte om att kunna etablera sig och integrera sig i Sverige. De har inte agerat felaktigt, men ska genom förslagen utan egen förskyllan få sin permanenta och trygga tillvaro borttagen. Vår erfarenhet är att det stora flertalet är och har ambitionen att, som utredningen sammanfattar regeringens mål, vara "självförsörjande, ha kunskaper i det svenska språket samt förstå hur Sverige fungerar". Att ta ifrån dem deras permanenta uppehållstillstånd riskerar att motverka detta, tvärt emot regeringens övergripande syfte. Det är en allvarlig brist att utredningen valt att inte belysa denna aspekt trots att den är väl känd.

Vår erfarenhet generellt vad gäller tillfälliga tillstånd är att den osäkerhet dessa medför försvårar för människors integration. Det är svårt, för en del ogörligt, att planera livet

långsiktigt när man inte kan lita på att få bo i Sverige på lång sikt. Det har betydelse för livsval såsom utbildning, arbete, bostad, familjebildning och att kunna lära sig svenska.

Med den erfarenheten måste det ses som minst sagt riskabelt att ha som grundregel att permanenta tillstånd retroaktivt ska omvandlas till tillfälliga. Dessa personer har med full rätt utgått från att deras tillvaro i Sverige är beständig. Hela livet kommer att sättas på vänt för ett stort antal personer, minst 98 000 och upp till 185 000 enligt utredningen. En del av dessa kommer kunna bli svenska medborgare, en del få tillfälliga tillstånd och en del utvisas. Det är inte proportionerligt eller försvarbart att Sverige försätter personer i behov av skydd och trygghet i en sådan osäker och otrygg tillvaro. Konsekvenserna av en sådan åtgärd är inte utredd.

Om barn

Vi ser med särskild oro på hur förslagen kommer att drabba de barn som berörs, enligt utredningen upp till cirka 17 000. När familjen har ett permanent tillstånd kan barnen vara trygga. Om det permanenta tillståndet upphör och familjen under utredningstiden inte vet om de alls får stanna i Sverige så utsätts barnen för en mycket pressande situation som inte kan anses förenlig med barnkonventionens princip om *barnets bästa*. Även om familjen får ett tillfälligt uppehållstillstånd så innebär det att barnen tvingas växa upp med osäkra förhållanden som riskerar att påverka barns psykiska hälsa och utveckling negativt. Betänkandet saknar tillräcklig analys över hur barns uppväxt påverkas av förslagen och vi ser betydande risk för att de står i strid med barnkonventionen och Sveriges andra konventionsåtaganden.

Om att omvandla permanenta tillstånd till tillfälliga

De som får sina permanenta uppehållstillstånd omvandlade till tillfälliga tillstånd tvingas in i en tillvaro av upprepade myndighetsprövningar. Risken för rättsosäkerhet och subjektiva bedömningar ökar i och med att lika fall riskerar att bedömas olika vid förlängningsansökningar. Vi ser också med stor oro på att förslagen riskerar leda till familjesplittring när varje familjemedlems tillstånd ska omprövas. Beaktat att förslagen dessutom kommer att leda till nya upprepade prövningar av förlängningsansökningar riskerar Migrationsverkets handläggningstider att bli långa och utdragna, och de sökandes osäkerhet och oro riskerar att försvåras ytterligare.

Om familjemedlemmar till skyddsbehövande

Familjeåterförening är ett av få trygga sätt för splittrade skyddsbehövande familjer att leva tillsammans. Många personer som har återförenats med familjemedlemmar i Sverige har egna skyddsskäl, men som de inte åberopat och därmed inte fått prövade då de litat på att de fått uppehållstillstånd på en varaktig grund. De har agerat efter gällande lagstiftning. Genom förslagen riskerar dessa personer att hamna i en försämrad situation om deras permanenta uppehållstillstånd återkallas, jämfört med om de hade ansökt om

skyddsstatus vid ankomsten till Sverige. Förslagen riskerar att få oproportionerliga negativa konsekvenser för dessa personer.

Om medborgarskap

Betänkandet menar att en stor grupp människor med permanenta uppehållstillstånd kommer att kunna ansöka om medborgarskap. Vi vill påpeka att handläggningstiderna i medborgarskapsärenden är mycket långa, upp till flera år, vilket kritiserats av bland annat JO och Riksrevisionen. Även de personer som når upp till kraven för att beviljas medborgarskap riskerar således att tvingas in i en flerårig osäker process. Det finns dessutom parallellt denna utredning pågående förslag om att skärpa kraven för medborgarskap.

Därtill är vår erfarenhet att det finns en stor grupp personer, däribland många ur gruppen ensamkommande barn, som på grund av bristande administrativa förutsättningar i hemlandet inte når upp till kraven för att få medborgarskap. Vi ser med särskild oro på att dessa personer kommer att gå från en tillvaro där de har litat på att de har en permanent framtid i Sverige, till att riskera utvisning om det inte bedöms finnas ny grund för uppehållstillstånd.

Om processekonomiska konsekvenser

Sett till det procentuella antalet beviljade förlängningsansökningar kan det även ifrågasättas om förslagen är samhällsekonomiskt försvarbara utifrån den administrativa börda som den stora mängd förlängningsansökningar kommer medföra för Migrationsverket och migrationsdomstolarna.

4. Avslutning

Equmeniakyrkan och Sociala Missionen anser det anmärkningsvärt att betänkandet till stor del bygger på antaganden om integration, utan vetenskaplig förankring. Därtill är analyserna av konsekvenserna för de vuxna och barn som berörs av förslagen otillräckliga. Vår samlade erfarenhet av att möta de människor som berörs av förslagen är att trygghet, förutsägbarhet och tillit är grundförutsättningar för att skapa ett nytt liv i Sverige, lära sig svenska, utbilda sig och bli en del av samhällsgemenskapen. Förslagen står inte i proportion till syftet och medför oförsvarligt stora negativa konsekvenser för dem som berörs.

Förslagen om att återkalla permanenta uppehållstillstånd för flyktingar, alternativt skyddsbehövande, kvotflyktingar, personer som fått uppehållstillstånd på grund av gymnasielagen med flera drabbar personer som är i särskilt stort behov av förutsägbarhet och trygghet och motverkar därmed integration. Förslagen riskerar därutöver att urholka

tilliten till samhället när det inte längre går att lita på att myndigheters beslut gäller. Vi instämmer därtill med utredningens expert, advokat Emelie Jörwalls särskilda yttrande.

Equmeniakyrkan och Sociala Missionen avstyrker förslagen i sin helhet.

Detta remissvar har beretts av juristerna Erika Ershammar och Leandro Delbono Grimståhl.

Datum som ovan

Karin Wiborn
Kyrkoledare Equmeniakyrkan

Elaine Lindblom
Verksamhetschef Sociala Missionen